СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 148. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 27-го червня 1947. No. 148. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, June 27, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАЙК ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ НА СХІДНЬОМУ ПОБЕРЕЖЖІ

35,000 РОБІТНИКІВ ПЕРЕРИВАЮТЬ ПРАЦЮ ПІСЛЯ БЕЗУСПІШНИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

Ню Йорк, 26 червня. — Вчорашні останні переговори представників Бетлегем Стіл Компані й Промислової Юнії Моряків та Суднобудівельних Робітників Америки не дали результату і 35,000 суднобудівельних робітників почали сьогодні страйк. В Ню Йорку страйкує 14,000 робітників, пікетуючи свої місця праці. Вчерашні розмови представників юнії і підприємства мали відбутися в „дуже приязній" атмосфері, проте не потрапили довести до порозуміння. Робітники домагаються підвишки платні, три тижні вакацій після 20 років праці, шість платних свят і т. п. Крім робітників девятьох корабельно-будівельних варстатів Бетлегем Стіл Компані, страйкують теж робітники Атлантік Бейсін Айрон Воркс в Бругліні.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ НОВОГО РОБІТНИЧОГО ЗАКОНУ ЗРОСТАЮТЬ.

Вже страйкують 220,000 вуглекопів.

Пітсбург, 25 червня. — Страйк вуглекопів проти нового робітничого закону Тефта-Гартлі поширюється дальше по всій країні. Сьогодні ввечері вже страйкувало 220,000 вуглекопів з усіх 400,000 в країні і в порівнанні зі 185,000 попереднього дня. На цьому найбільше терпить стальна індустрія і деякі підприємства мусіли зменшити свою продукцію вже на 50%. Заповідається дальше поширення страйку. Докищо не має виглядів на припинення страйку перед пятницею в ночі, а тоді. . . починаються 10-денні вакації вуглекопів. Вже сьогодні країна тратить більше ніж половину з 2,000,000 тон своєї щоденної продукції вугілля.

С. І. О. ШУКАЄ ПОРОЗУМІННЯ З ІНДУСТРІЄЮ ТА РОБІТНИЧИМ ЗАКОНОМ.

Вашингтон, 25 червня. — Конгрес Промислових Організацій, що обєднує юнії з багатьма мільйонами робітників, робить перші заходи, щоб довести до відповідного порозуміння промислу та робітників в рямках нового робітничого закону. Вкоротці підготовляється спільна конференція стальної, ґумової, автомобільної та інших індустрій, а завтра вже починається в тій самій цілі конференція Американської Федерації Праці.

ЗРІСТ КОШТІВ ПРОЖИТКУ В АМЕРИЦІ.

Вашингтон, 25 червня (АП). — Бюро Статистики Праці проголосило сьогодні інтересні статистичні дані про зріст коштів прожитку в країні в останніх роках. Тоді, як в роках від 1935 до 1939 порівнальні числа означено як „нормальні", то між 1939 і 1947 вже виказується велика різниця. Беручи за порівнальну дату 15 травня 1947, бюро стверджує, що в цьому часі робітнича сімя в більшому місті платила за харчі 100 процент більше, ніж в серпні 1939 р. За одяг платила 84% більше, а за умеблювання 81% більше. В загальному кошта прожитку в цьому році виносять майже два рази стільки, що в 1939 році.

ДЕМОКРАТИ ЗА ЗНИЖКОЮ ПОДАТКІВ.

Вашингтон, 25 червня. — Деякі впливові сенатори з Демократичної Партії піддержували сьогодні пропозиції відіслати назад до президента переголосований республиканський законопроект знижки податків ще перед відложенням нарад конгресу в наступному місяці. Проте, навіть з республиканського боку не виявляється більшої охоти заніматись цею справою ще цього року. Вважають, що сенат міг би переголосувати в цій справі вето президента.

АМЕРИКАНСЬКО-АВСТРІЙСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ ДОГОВІР.

Америка хоче допомагати австрійцям, а не большевикам.

Вашингтон, 25 червня. — Тут проголошено сьогодні текст американсько-австрійського допомогового договору, підписаного у Відні та на підставі якого Австрія зобовязується, що нічого з признаної їй американської допомоги в рямках 350,000,000 долярів американської допомоги для Европи, не піде на користь австрійської армії, або советської та інших окупаційних сил.

ШВЕЦІЯ ЗМЕНШИТЬ ОБМЕЖЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ІМПОРТУ.

Вашингтон, 25 червня. — Департамент стейту повідомив, що шведський уряд погодився скасувати деякі обмеження американського імпорту до тої країни, які він наложив в березні цього року, та проти яких протестував департамент стейту.

Ген. Айзенгавер про спільну оборону американського континенту

АДМІРАЛ НІМІЦ ПІДДЕРЖУЄ ПЛЯН СТАНДИРИЗАЦІЇ ЗБРОЇ

Вашингтон, 25. червня. (АП). — Ген. Двайт Айзенгавер, шеф Генерального Штабу Армії, заявив сьогодні в конгресі, що на випадок нової війни першим обектом ворожого нападу на Злучені Держави буде повітряна атака на промисловий центр біля Грейт Лейкс. Тому американська і канадська армії повинні бути підготовані до якнайтіснішої співпраці. Генерал заявив, що по його думці це вже найвищий час, щоб американський континент підготовився до оборони. Ген. Айзенгатер зізнавав в конгресовому комітеті закордонних справ, піддержуючи законопроект, що уповажнив би уряд Злучених Держав дати військову допомогу всім американським країнам та перевести стандаризацію зброї. Минулого тижня зізнавав в цій справі сикретар стейту ген. Маршал, піддержуючи теж законопроект та заявляючи, що ця допомога виноситиме біля 10,000,000 долярів річно. Айзенгавер заявив, що нова стратегія, на випадок нової війни між Злученими Державами та „іншою великодержавою" не передбачує Південної Америки, як головного поля битви. Проте, цей тер[illegible] гратиме велику ролю і тому його необхідно забезпечити відповідною боєвою фльотою, [illegible]ому теж повинні допомогти Злучені Держави. В тій самій справі і теж піддержуючи законопроект, зізнавав ще адмірал фльоти Честер В. Німец, шеф військово-морських дій. Вони відповідали ще на ряд питань поодиноких конгресменів, звязаних з колективною обороною цілого американського континенту.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ТЕРОРУ В РУМУНІЇ.

Вашингтон, 25. червня. — Уряд Злучених Держав вислав сьогодні гостру ноту до румунського уряду, протестуючи проти масових арештів та „драстичного заперечення" громадянських вольностей в тій країні. В ноті, переданій американським амбасадором в Букарешті румунському міністрові закордонних справ, Америка обвинувачує румунський уряд за „терористичне залякування опозиційних до режиму демократичних елементів" та пригадує, що громадянські права загарантовані мировим договором і вони в жодному разі не можуть бути заперечені, чи модифіковані румунським законодавством. Рівночасно повідомлено, що уряд розглядає советське відкинення американського протесту в справі комуністичного перевороту в Мадярщині. З Лондону повідомлено, що в справі комуністичного терору в Румунії запротестував теж уряд Великої Британії.

СНАЙДЕР В СПРАВІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ В ЕВРОПІ.

Вашингтон, 25. червня. — Два дні перед відкриттям три-державної конференції в Парижі в справі спільного пляну використання запропонованої Маршалом американської фінансової допомоги для економічної відбутови Европи, виступив з інтересною заявою в цій справі секретар скарбу Снайдер. Він заявив, що пропозиція Маршала не означає необмеженої американської допомоги, або запрошення, щоб европейські країни звертались до Америки за всім, чого вони собі „бажають, або потребують". Опісля додатково вияснено, що заява Снайдера в жодному разі не означає будьякого непорозуміння [illegible] тільки додатковою інтерпретацією пропозицій секретара стейту.

ЖІНОЧА ФЕДЕРАЦІЯ ВІДКИНУЛА ПРОПОЗИЦІЮ РЕЗОЛЮЦІЇ ЗА ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ ДО АМЕРИКИ.

Ню Йорк, 26. червня. — Делегатки 57 річної конвенції Генеральної Федерації Жіночих Клюбів відкинули вчера більшістю 556 голосів проти 341 запропоновану їхніми провідницями резолюцію в справі піддержки законопроекту Стратона, що передбачує допущення до Америки 400,000 европейських скитальників. Відкинення резолюції цілком не означає, що американські жінки, як такі, є проти цього законопроекту, і вислід голосування був радше наперед відповідно приготований і зорганізований меншиною. Про це свідчить теж реакція жінок після голосування, а п-ні ЛяФіл Дікінсон, президентка федерації, що обєднує 3,000,000 жінок, заявила, що її „серце крається", як подумає, що жінки потрапили відкинути цю резолюцію.

Провірочна Комісія О. Д. обвинувачує Югославію за інтервенцію в Греції

Лейк Соксес, Н. Й., 25. червня. — Головна кватира О. Д. опублікувала сьогодні звідомлення своєї Балканської Провірочної Комісії, в якому обвинувачується Югославію за допомогу комуністичній партизанській війні в Греції. [illegible] Звідомлення згаданої Комісії, що є вислідом тримісячних доходжень на Балканах, та яке має [illegible]00 слів, вручено формально членам Ради Безпеки минулої суботи. В найближчому часі ма[illegible]ет їм вручити теж рекомендації Комісії, яка ще закінчує свою працю в Женеві. В звідомленні, яке ухвалено більшістю голосів проти тільки двох, іменно Советського Союзу і Польщі [illegible] при одному здержаному (Франція) стверджується теж, що комуністи в самій Греції творять абсолютну меншість. Пороблено теж цілий ряд закидів грецькому урядові. Комісія пропонує [illegible] Ради Безпеки, щоб та зарекомендувала Греції, Югославії та іншим Балканським країнам сам[illegible] упорядкувати свої відносини, що є поважною загрозою загального мира. Звідомлення [illegible] Комісії буде предметом нарад Ради Безпеки і вже тепер допускається можливість, що Злучені Держави видвигнуть при цій нагоді теж справу комуністичного перевороту в Угорщині та [illegible] комуністичного терору в інших Балканських країнах. Тому, що Советський Союз, підде[illegible]ржаний Польщею, видвигає в цій справі свої і цілком протилежні обвинувачення, засідання Ради Безпеки в цій справі заповідають бурхливе.

СОВЄТСЬКЕ СТАНОВИЩЕ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ДОПОМОГОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ.

Москва, 25. червня. — Московська партійна „Правда" надрукувала сьогодні редакційну статтю, вякій забирає становище до допомогових пропозицій секретара стейту Маршала. Факт, що стаття не підписана та надрукована [illegible] наради паризьких нарад в цій справі між міністрами Бевином Біло і Молотовом, надає [illegible] становищу теж і під формальним оглядом офіційного характеру, бо на ділі воно [illegible] „Правда" твердить, що „проблема умов, під якими Злучені Держави хочуть дати економічну допомогу Европі, має рішальне значення для европейських народів" і від них залежить [illegible] або невдача пропозицій Маршала. „Якщо автори тих планів — пише „Правда" — [illegible] вказівок деяких занадто запалених американських реакціонерів та поставлять европейським країнам умовини на лад тих, які поставлено Греції і Туреччині, тоді це, очевидно, [illegible] засуджує пропозицію на неуспіх. Такий рід допомоги означав би інтервенцію у внутрішні справах европейських держав та нарушення їх суверенности, на що жодна самошануюча себе европейська нація не погодиться". В дальшому газета твердить, що пропозиція Маршала [illegible] ована теж станом і потребами американського господарства і найбільше, що її інте[illegible] ес[illegible] це питання, яке є відношення між пропозицією Маршала і „Доктриною Трумана". „Пі[illegible] в[illegible] кілька разів підкреслює, що з пропозицій Маршала нічого не вийде, якщо американська допомога мала б бути призначена на ідеологічну війну між капіталізмом і комунізмом.

БРИТАНЦІ ЗДІЙСНЮВАТИМУТЬ ПРОПОЗИЦІЮ МАРШАЛА БЕЗ ОГЛЯДУ НА СОВЄТІВ.

Лондон, 25. червня. — З авторитетних урядових джерел сьогодні заявили, що Велика Британія здійснюватиме американську пропозицію фінансової допомоги в економічній відбудові Европи після одного спільного пляну, без огляду на становища Советів. Підсекретар стейту до економічних справ В. Л. Клейтон у[illegible] продовжує в Лондоні свої наради в цій справі з представниками британського уряду.

РЕЗИГНАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА ІТАЛІЇ

Рим, 25 червня (АП). — Президент Італії Енріко де Ніколя зголосив сьогодні Конституційній Асамблеї свою резигнацію з посту голови держави, мотивуючи її станом свойого здоровля. Де Ніколя має 69 років. В своєму резигнаційному посланні до Асамблеї, президент де Ніколя „жалує, що не був в стані виконати своїх обовязків так, як того бажав". Свою децизію Асамблея відложила до завтра й можливо, що прохатиме де Ніколя залишитися дальше на своєму пості. Евентуальними кандидатами на наступника де Ніколя на пості президента видвигається трьох найстарших італійських політиків: Іваное Бономі, Франческо Саверіо Нітті і Віктор Емануель Орляндо. — Де Ніколя підписав свою резигнацію коротко після того, як 6,000,000 робітників, зорганізованих в опанованій комуністами юнії Генеральної Конференції Праці, відбули півгодинний протестаційний страйк проти нападу на головну кватиру комуністичної партії на Сицилії.

ОЛЕКСІ СТЕЦЕНКОВІ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ НЮ ЙОРК.

Шангай, 25 червня (АП). — Економічна Комісія О.Д. для Азії формально проголосила, що вона відбуде свою пленарну сесію в другій половині листопада. Филипини, Китай і Сіям запропонували свої країни на місце осідку Комісії. Совети запропонували Індію. Комісія рішила розглянути цю справу на засіданні в Ню Йорку 10 липня. Советський представник в Комісії, Олекса Стеценко, рішучо спротивився, заявляючи, що його уряд не пішле до Ню Йорку своїх представників „з огляду на те, що Комісія злегковажила погляд Советів у важливій справі".

43 БОЛГАРСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ ПОЗБАВЛЕНО ГРОМАДЯНСТВА.

Софія, 25 червня (АП). — Болгарський уряд сьогодні повідомив, що 43 бувшим членам болгарських дипломатичних місій закордоном відібрано болгарське громадянство. За причину подається „нарушення престіжу Болгарі", бо ці дипломати відмовились від повороту додому.

МОЖЛИВІСТЬ НОВОЇ УРЯДОВОЇ КРІЗИ У ФРАНЦІЇ.

Комуністи проти плану Маршала.

Париж, 25 червня. — Дебати та розбіжності думок у французькій Національній Асамблеї в справі економічної політики в країні, можуть довести до нової крізи французького уряду. Дебати відложено до наступного тижня. Моріс Торез, генеральний секретар французької комуністичної партії виступив сьогодні гостро проти видвигнених Маршалом пропозицій американської допомоги, називаючи їх „західною лапкою", та видвигаючи сумніви щодо щирости американських пропозицій.

СЕНЬОРА ПЕРОН ЇДЕ ДО ІТАЛІЇ.

Рим, 25 червня. — Завтра має приїхати тут з відвідинами жінка аргентинського президента, сеньора Перон. Рим заповідає їй „найкраще прийняття", проте, не скривається теж заклопотання, вже хочби тому, що будучи в Еспанії, сеньйора Перон радо вживала форми фашистського привіту.

КЛОПІТ ЗІ СОВЄТСЬКИМИ ЖІНКАМИ АНГЛІЙСЬКИХ ЧОЛОВІКІВ.

Лондон, 25 червня. — Голосна свого часу справа двох десятків советських жінок, які вийшли замуж за англійських чоловіків та яким советський уряд забороняє виїхати до Англії до своїх чоловіків, хоча в цій справі інтервенював міністер Бевин аж в „самого" Сталіна, тепер опинилася в британському парляменті. Відповідаючи на запит, міністер закордонних справ Бевин заявив, що через тих жінок Англія не думає зривати зі Советами договору приязні, як теж не буде цего брати до уваги при майбутніх договорах.

УНРРА ВИКОНАЛА ПЛЯН НА 99%.

Лондон, 25 червня. — Вчера повідомлено, що УНРРА, яка вже 30 червня перестане існувати, виконала свій допомоговий плян на 99.3 процентів. Вона перевезла в усі частини світу допомоги на загальну вартість 2,916,000,000 долярів.

НОВИЙ НАБІР СКИТАЛЬНИКІВ НА ПРАЦЮ ДО БЕЛЬГІЇ.

Бад Зальцуфлен, Німеччина, 25 червня. — Британські окупаційні власті дозволили бельгійському урядові заангажувати на працю в Бельгії дальших 15,000 скитальників з британської зони. Цим разом робітники матимуть право виїхати до Бельгії разом зі своїми родинами.

„БЕЗДОМНИЙ НАРОД".

Ню Йорк, 26 червня. — Під заголовком „Бездомний Народ" надрукував сьогодні Ню Йорк Таймс редакційну статтю, в якій опрокидує видвигані закиди проти скитальників та піддержує законопроект Стратона в справі допущення їх до Америки.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВІ НАРАДИ, НОВА БАЛАМУТА

Зачинаються в Парижі нові наради з Советами. Тим разом зїзджаються представники „Трьох Великанів", себто Великої Британії, Франції та СССР. Будуть радити, чи можуть погодитись щодо програми, як ратувати Европу від нужди та як ділити між себе американську допомогу. Заповідається, що Совєти та їхні сателіти будуть у цій акції.

Нові наради з Советами можуть здивувати звичайну людину. Таж ще минулого тижня британський міністер закордонних справ Бевин сказав у парляменті таку „протикомуністичну й проти-советську" промову, що можна було думати, що це вже початок военного конфлікту між Британією та Советами. Подібне можна б сказати і про промову президента Трумана, якою він наклеймив Совєти за події в Угорщині. Бевин навіть дав до зрозуміння, що може вибухнути війна через ідеольогічні різниці! Знов советська пропаганда лаяла весь час американську пропозицію ратування Европи від нужди як „американський імперіялізм" чи „американську долярову дипломатію". Отже виглядало б, що прийшло до якогось сильного напруження у відносинах Англії та Америки до Советів, та що прийшов кінець усяким дальшим уступкам Кремлеві. Та чи так є?

В першу чергу треба мати тепер завжди на увазі, що цього роду заяви чи погрози значать нині не багато. Це звичайно артилерія, що тільки пробує вишукувати слабші місця у противника. Одначе її стріли не означають, що настане справжній наступ. Великі демократичні потуги говорять уже від довгого часу, що треба спинити Росію в її агресивнім наступі. Кажуть, що це мусить статись. Та в цьому самому часі ця сама Росія загарбує і підбиває далі, так що нині серіозні політики вже навіть не думають, чи вона віддасть загарбане, а тільки питають, кого то засягне її дальша інфільтрація, Італію, Францію, Фінляндію, чи ще кого.

Грошева допомога Злучених Держав усього цього, що вже сталось, не зліквідує. Вона може щонайвище спинити дальшу советську інфільтрацію, але й це сумнівне. Злучені Держави і Британія війни не хочуть і до війни не збираються. В Злучених Державах ще навіть додають Сталінови отухи далі загарбувати, бо проголошують заяви військових знавців, що Америка розброєна, не має літаків, а тих 11 чи 13 дивізій війська, що тепер залишиться, є нічим в порівнанні до 200 советських дивізій.

Отже з одного боку ніби погрози в бік Совєтів, а з другого маніфестація безсильности. Остали ще доляри, більйони долярів, хліб, вугілля і т. п., які приобіцяно Европі, щоб її відвернути від большевизму. Та такої „зброї" Сталін певно не боїться, тим більше, що знає, що допомоги не вистане, щоб аж усіх вдоволити. Сталін був і є проти демократій, зокрема проти Америки та Англії. Так і буде далі, поки Сталін не буде зліквідований демократією. Інакше він її зліквідує в цілій Европі й в світі.

Сили скріпляти, а не розбивати!

У нашому американсько-українському народньому житті є всілякі недомагання, які нас болять та яких ми раді б позбутись. Одного не вдоволяє це, а іншого друге, а всі ми відчуваємо брак живішого духа, більшої активности. Навіть грошевих жертв не складаємо в такій мірі, як повинні.

Та це тільки ствердження факту. Воно загальникове, бо не є ціллю цеї короткої статті над тим глибше застановлятись. Нам іде про те, щоб ще не втратити цього, що є, і про це хочемо говорити.

Війна заважила на нашому громадському житті. Не кажемо, що заважила на ліпше, ні не твердимо, що на гірше, а тільки стверджуємо, що зміни зайшли, та що з ними треба рахуватись. Якби ці зміни не критикувати, то треба признати, що вони мають цю добру сторону, що до певної міри темперують партійні, гурткові, чи особисті пристрасти. Через це газети не переповнені назагал лайками, напастями, взаїмними обвинуваченнями, а це дуже важне, коли мати на увазі теперішній стан української етнічної групи в Америці.

Бувало колись було інакше. Бо давніше, хоч і була „сварня", то була і праця, була і жертвенність. Таких людей, що вміли і в таких обставинах щиро й завзято працювати і щедро жертвувати, стає щораз менше, а подекуди вже їх цілком нема. Це дасться завважити в кожній нашій організації, в кожній громаді чи парохії, при кожній грошевій збірці, на кожному вічу, на кожному концерті чи святі. Знов наше тут роджене покоління ще не втягнене в народню працю в такій мірі, щоби була надія, що ця праця буде продовжувана, коли іде про політичні виступи в обороні українського народу в Евр[illegible] коли мова про матеріяльну допомогу. Прибуваючі нові українські сили з Европи ще за слабі й ще не зжились з тутешніми відносинами. Вони застають тут багато нового й їм незрозумілого чи дивного. Це теж проблема, до якої треба підходити розважно, бо тільки тоді буде можна знайти таку розвязку, яка вийде на добро нашому громадянству в Америці та українській справі взагалі.

При цьому треба мати на увазі большевицьку акцію, звернену проти нашого народнього життя. Цю акцію раз-у-раз посилюється новими силами, американськими, чи такими, що прибувають з самої „вільної й возєднаної України". Останніми роками ми були свідками різних спроб розбивання американсько-українського громадянства при допомозі різних „амбасадорів", „послів", „консулів" чи „культурних делегатів" з України, чи таких а[illegible]риканців та канадійців, що [illegible] комуністами чи комунізуючими. Декого з них Кремль уже пускає на українські землі, щоб вони, вернувши в Америку розповідали про червоний [illegible] в Україні вже як „наочні [illegible]дки". Таким, наприклад, [illegible]урисвітом, що прибув з Канади дурити людей в Америці, є тепер Матвій Шатульський, редактор большевицького „Українського Слова" в Винніпеґу. Московські ступайки возяться тепер з тим „наочним свідком", щоб він як такий повторив старі брехні про чудесне життя в Україні, включно з тим, як советська влада ставить хрести на церквах, які вже звільнились з „римського ярма" і „возєднились" з московським патріярхом.

Памятаймо, що розбивання українсько - американського протибольшевицького фронту це є теж частина великої загально-комуністичної акції в Америці. Кремль розбиває у подібний спосіб теж й інші етнічні групи, які сконсолідувались в од[illegible] фронт, звернений проти ком[illegible]му та його агентів, контрол[illegible]ваних Кремлем. Москва до[illegible] знає, що вона не може ті гр[illegible]пи перетягнути на свій бік і [illegible]робити їх про-сталінськими. [illegible]ому вона вдоволяється тим, [illegible]оли може ті групи ослабити, [illegible]зсваривши їх.

Так про[illegible]є робити Москва теж і з ам[illegible]риканськими українцями. В[illegible]на цілком певно вдоволиться навіть таким успіхом, коли [illegible]мериканські українці не буд[illegible]ть давати українській справ[illegible] чи українським скитальцям [illegible] навіть цеї невеликої допо[illegible]оги, яку вони досі давали. Різн[illegible] сталінські агенти уже довго і [illegible]ревно в цьому напрямі прац[illegible]ють. Чи маємо їм ще самі у [illegible] цьому помагати? Думаємо, [illegible]що так булоб, ко-[illegible] ство замісц[illegible] про дальшу оборону [illegible] собі тру[illegible] кої справи чи до[illegible] чи бенкет[illegible] українським скитальцям, [illegible] характеру [illegible] наприклад, розби[illegible]гадки пр[illegible] неправди про украї[illegible] потреби [illegible]свавольний рух, які ту[illegible] інші [illegible] поширювали комуністи. [illegible] ще [illegible] тепер тут [illegible] як на[illegible]ке почали ми спорит[illegible] ги і над ними [illegible] особи, і то ще з одно[illegible] розб[illegible]го самого табору. Яка [illegible] вони п[illegible] з цього користь? Ком[illegible] що [illegible] потрібне та хто тут може п[illegible] від[illegible]ти себе в праві ці речі [illegible] наш[illegible]ведливо й сумлінно вир[illegible]ати? Коли це так дуже [illegible]ить українській скитальщин[illegible] Европі, то на що це при[illegible]сь тут, в Америці? Цьог[illegible]ут цілковито не треба, коли [illegible]е про широкий загал; про т[illegible] що бажали б заставляти а[illegible]риканських українців до да[illegible]шої праці в справі визволен[illegible] України.

Теж мет[illegible], якими дехто послугував[illegible] у громадській праці до в[illegible]и, а які показались не доб[illegible]ми, повинні зникнути. Не треба цеї отаманії, що розбиває громадянство й вносять хаос у працю для добра України. Большевицькі наступи будуть рости, їхня розкладова робота збільшатись, чи ще маємо ми самі допомагати тій роботі браком громадянської здисциплінованости, своїм анархізмом і політичним нерозумом, прикритим гарними кличами про патріотизм?

Іван Багряний.

ЧУЄШ СВІТЕ?!

Цілий цивілізований світ, уболіваючи над проблемою миру, напевне зовсім не звернув уваги на те лаконічне повідомлення, що його недавно подала агенція Асошіейтед Прес від 12-го травня. Це повідомлення дуже коротке, але **справжній** зміст його завеликий, щоб не заслуговувати на увагу цілого світу, а насамперед сильних його, що від них залежить забезпечити права народам, доля яких досі не вирішена позитивно.

Агенція Асошіейтед Прес повідомляє від 12. травня таке:

„Польща, СССР і Чехо-Словаччина уклали між собою договір, звернений проти партизанських груп українських націоналістів, що оперують передусім у південно - східній Польщі. Договір має на меті спільну боротьбу з тими партизанськими групами".

Особливого, здається, нічого. Крім хіба того, що **три** держави укладали договір, фактично — військовий союз, проти партизанських груп, при чому одною з тих держав, які укладали військовий цей союз, є одна — і то чи не найбільша — великодержава світу.

Перед світовою опінією це напевне виставляється як боротьбу з „бандитизмом". Отже, великодержава хоче поборювати „бандитизм", що існує на території Польщі. Так ніби.

Проте в історії ще не було прикладу, щоб для боротьби з бандитизмом аж по три держави зразу укладали формальні договори і пускали в рух всю свою мілітарну міць. Як воно виглядало б, коли б, скажімо, для поборювання одеських босяків і бандитів найбільша в світі великодержава уклала формальний договір з двома ще більшими великодержавами?

Отже, очевидно, тут ідеться не про боротьбу з бандитизмом. Ідеться про боротьбу з **українськими п а р т и з а н а м и.** Так і сказно. І так це треба й розуміти. А це вже є поняття певного політичного й ідейного значення. І то з **українськими** партизанами в такій кількості і такої ідейної сили, що для поборювання їх треба було укладати союз аж трьох держав.

Хто є ініціятором того договору, хто продиктував його текст, кому з тієї трійці цей договір найбільше важить і чому в числі цеї коаліції немає так широко проклямованої „самостійної" УССР — тобто **української,** бодай формальної, держави, — невідомо.

Натомісць відомо, що Польща і Чехо-Словаччина є сферою впливу одніеї великодержави, що диктує свою волю їм у їхній внутрішній і зовнішній політиці, а не навпаки. А ще відомо, що саме **та** великодержава **бореться з українськими національними партизанами, збройними й ідейними, вже понад 25 років і має цю проблему за одну з найбільших проблем своєї внутрішньої політики — нерозвязане українське національне питання. Питання про національну незалежність і суверенність цілого сорокамільйонового народу.** Воно є тією пропроблемою, що спричиняється до ускладнень на сході Европи. І воно ж є тією проблемою, що викликала і цей договір трьох, скерований формально на боротьбу п р о т и „партизанських груп українських націоналістів". Режисер знає завжди, що робить.

Розвязуючи н а й с кладніше питання своєї внутрішньої політики протягом довгих років, а саме — українське питання, комуністичний уряд великодержави взяв за тактику шельмувати і таврувати всі прояви української національної волі, стремління до свободи і незалежности, весь протикомуністичний і протиімперіялістичний спротив в найгірший спосіб і поборювати найжорстокішими, крайніми заходами.

Все, що було і є протикомуністичне і протиімперіялістичне, вважалось і вважається за „націоналістичне" і іменується вже протягом двадцятьох років такими епітетами як „фашизм", „реакційний капіталізм", „агентура капіталізму" тощо, — в цілому ж — **„буржуазний націоналізм".** До цієї рубрики потрапляли н а в і т ь **наркоми та маршали і безліч людей найрізноманітніших політичних переконань, що сходилися лише на одному — на ідеї української державної незалежности і національної суверенности.** Чи є це вияв спротиву тільки „незадоволених"? Ні! Суверенність і незалежніть — це завершення історичного процесу, до якого в своєму розвитку дійшли народи сходу Европи. І тотальні спроби придушити цей розвиток є тільки чорною реакцією.

В тій практиці політичних означень існувало й існує лише два полюси, якими все офіційно вичерпується, — комунізм (позитивне) і „буржуазний націоналізм" (негативне). Все, що не стоїть на засадах офіційного комунізму — звалюється до однієї ями. Про це, зрештою, світові добре відомо.

І навіть тепер, а може особливо тепер, в той час, як укладувано цей договір трьох держав, в Україні не припиняється десяткування народу в спосіб переведення „чистки партії", „чистки урядового апарату", „чистки письменників і науковців", „чистки колгоспів" і т. д., словом, **чистки всього народу, всіх його верств від „націоналістичного елементу",** як стверджують відомості з усієї світової преси. Для цього великодержава не укладає договорів з іншими державами формально, хоч намагається впрягти їх до свого комуністичного воза фактично.

Отже в світлі цього та в світлі всієї попередньої історії боротьби з українським національно-визвольним та протикомуністичним рухом, веденим тією великодержавою, і цей договір має свій конкретний і ясний зміст. І зрозуміло, хто його продиктував, і для кого він найбільше важить. **І саме тому світ повинен цим зацікавитись.** Чи справді стоїть так справа, як офіційно подано. Тим більше, що, як довідуємось з інших джерел (інформації агенції Дена-Ройтер), в складі тих українських національних партизан діють представники інших національностей, в тім числі „члени" сербських та мадярських „організацій".

Як це розуміти? Це можна інтерпретувати різно. Але обєктивна інтерпретація може бути тільки одна. Очевидно, не про бандитизм тут мова.

Очевидно, ті партизани мають якусь велику прогресивну ідею.

Коли лорд Байрон умирав за свободу Греції, коли великий Стендаль підтримував рух італійських карбонаріїв, коли російський декабрист Рилеев, як поет і людина, став серцем по боці оганьблених і зшельмованих українських національних героїв, — то вони це робили в імя правди і з великого співчуття до поневолених. В імя свободи.

Очевидно, як і кожна прогресивна людська ідея, ідея тих українських партизан має велику притягальну силу, коли навіть чужинці офірують за неї життям, очевидно, вона є ідеєю багатомільйонового поневоленого народу, і якщо за неї вмирають чужинці, то тим самим вони підтримують традиції ліпших людей вселюдської історії.

В кожнім разі, в звязку з тим, що в тому руховi проти якого скеровано договір трьох держав з великодержавою на чолі, замішані представники ряду европейських націй, це мусить заслуговувати на увагу світової опінії, а не тільки тих держав, що уклали договір. Цей договір є лише деталлю в тій тотальній боротьбі, що провадиться проти одвічних

(Продовження на стор. 4-тій).

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

61)

Відомо, почався концерт вступним словом. Говорила людина, що слушно чи не слушно аспірувала на імя громадського діяча і ще декого. На вступі, здається, досить згадати, — ось святкується память таких то й таких визначних наших мужів, та й по всьому. Решту залишити головному промовцеві, хай вивязується з завдання. Коли ж бо люди люблять поговорити! Вступне слово тягнулося минут двадцять пять. З нього слухачі довідалися дивачних вісток про Івана Франка і зовсім хибних про Петлюру. Промовець говорив, а Ростислав думав, чи корегувати йому того добродія, чи пустити плазом? Рішив таки хоч лагідно скорегувати! Наживе ворога — не біда... На другий раз, виходячи на сцену, нехай не плете нісенітниць, перегляне бодай життєписи дотичних мужів... Невдоволено хитав головою батько, усміхалися незгідні з тим балаканням мами й Ірина. Він сидів з краю, — перепросив Ірину й подався за сцену до розпорядчиків, бо потерпав, що йому не зістанеться вже нічого сказати, коли б тримався теми реферату... Мусіли подати промовцеві знак, щоб таки вже кінчав!...

Закінчив врешті добродій шабльоновим — мовляв, — збудуємо Самостійну, Незалежну, Суверенну, Соборну, Вільну Українську Державу... Як він її збудує — не сказав, бо не мав поняття про творення держав. Поплескали йому для годиться, почався властивий концерт.

Хор співав ні добре ні зле. Хористи, у більшости місцеві уроженці, чисто по українськи слів не вимовляють. В англійській абетці бракує кількох букв, ж, х, ц, — от і вимовляють їх з англійська. Навчанням вечорами по рідних школах докладного знання української мови не набудеш. На це треба бодай трох-годинного заняття вечорами і то кожного дня, а не три вечорі тижнево, як скрізь принято. Це знов неможливо технічно, раз з огляду на заняття в англійській школі, браку відповідних приміщень, учителів, ну, й тому, що учителі [illegible] також жит[illegible] брак фонд[illegible] околицях [illegible] ної мови в[illegible] ження. Том[illegible] всякденну, [illegible] вимовляють [illegible] місті не те. [illegible] на чує англ[illegible] — в школі [illegible] робітники [illegible] хоти дітей [illegible] знають... Не[illegible] з часта зауч[illegible] це все здебі[illegible] Змаленьку ви[illegible] бов, замилув[illegible] батьки не зум[illegible] не багато ви[illegible] докінчує ок[illegible] праці... Певн[illegible] виїмки, але т[illegible]

Хор відспів[illegible] пісень. Четві[illegible] Надувшися о[illegible] пара відспіва[illegible] відіграла на п[illegible] їнських мельо[illegible]

[illegible]них шкіл мусять [illegible] в організаціях [illegible] У фармерських [illegible]іти вчаться рід[illegible] батьків, від окру[illegible] мову, бодай по[illegible]ають поправно, [illegible]лова чисто. У [illegible] маленьку дити[illegible]ську мову скрізь [illegible] вулиці, батьки [illegible]ають часу ні о[illegible]ити, якщо самі [illegible]во, що співають [illegible], без чуття. Бо [illegible]а чуже для них. [illegible]пити дітям лю[illegible]ня до свого — [illegible]и, самі на тому [illegible]авалися. Решту [illegible]ження, умови [illegible], трапляються тільки виїмки... [illegible] як умів кілька [illegible] гула квартет. [illegible] на друге якась [illegible] дует. Дівчина [illegible] кілька укра[illegible]. Інша дівчина щось американське — модерно - невиразне. Пішли довгі деклямації з Каменярів, Вишенського, Мойсея, звичайно з підказуваннями. Молодий якийсь добродій, відспівав соло „Як почуєш вночі", і Ростислава покликано на сцену. Ірина крадьки потиснула йому руку. Тремтючи, в перше в житті зійшов на сцену, перед ясні очі соток дванадцятьох слухачів. Вклонився, як водиться, публиці, нервово усміхнувся і почав...

Говорив він виключно до своєї родини — судженої, мамів і тата. Ірина не відводила від нього очей. Її личка у сутінках не бачив ясно, але світили йому дві зірки — її очи. Решту публики для нього наче б не існувало, не завважав її. Чув, що говорить зовсім добре. Потверджувало його чуття одобрююче похитування голови тестя, прихильні усмішки матерей, очи і уста Любки, що складалися ніби до поцілунку, легенько дули в його сторну, поцілунок до нього посилали. Лагідно скорегував попереднього промовця, говорив про Франка й Петлюру все те, чого слухачі не знали. Згадав, що українці повинні вже перерости свою могильність, святкувати не смерть своїх визначних людей, а їх народження. Смерти не можемо бути вдячні, бо ж смерть відібрала їх від нас, не раз передчасно, положила кінець їх корисної для народу діяльности. Могили для мертвих, а живі до праці, до виконання заповітів отих померших, чи ворогами помордованих.

Відчував, що заволодів увагою слухачів. На нього впялилася пара тисяч очей. Не ніяковів, і це його дивувало...

Закінчив тим: — Мало українцям раз в рік память визначних мужів відсвяткувати, і аж знов через рік пригадати. Необхідно переводити в життя їх задуми, мрії. Обєднано і повсякденно стреміти до своїх національних ідеалів. Аж тоді українці утворять силу, з ними світ числитиметься. Однак світ той українцям не поможе!... Мусить серед українства запанувати щирість, дружне співжиття, гордість своєю приналежністю до української нації, — охорони західної культури від диких орд Сходу, вже пару тисяч літ. Мусять українці дати те до відома цілому світові, підготуватися до нових заверюх у світі. Бо лихо буде, коли наступна війна захопить нас непідготованими!... Зуміють українці визбутися національної байдужности не на словах, а наділі, зуміють здавити свою незгідчивість, почуття меншевартности, услужности другим, — тоді переборють усі перешкоди до здійснення української національної рації — утворення власного сувереніту.

(Дальше буде).

Очевидець про большевицьке поневолення України

КОЛИ НЕ ЙОМУ, ТО КОМУ ПОВІРИТИ?

2) (Продовження)

6). **„Гітлер програв війну проти Советів тільки тому, що невизнав національного питання поневолених народів під большевиками, а зокрема національного питання України.** Він хоч був би не виграв війни проти Англії і Америки, то Совети напевно був би побив на прах. Що так воно є, то берім по тім, що за пару місяців війни з Советами Гітлер дістав майже без битви кілька мільйонів червоноармійців в полон. А ті, що піддалися Гітлерові, зараз питали німців, що вони думають робити в Росії, як побють большевиків. Та німці своїми перемогами такі були зарозумілі, що навіть й говорити не хотіли про творення окремих республик зі Советів. — Вони казали: „ми не на те кров проливаємо, щоб творити з Росії якісь республики, ми творимо нову Европу"! А яка та Европа мала бути то ті самі полонені скоро переконались. — Їх почали трактувати в полоні як худобу, їх на морозі під голим небом за дротами морено голодом і холодом. І розуміється, це дало причину червоноармійцям дальше не піддаватись німцям. Всякі заходи українців в обороні полонених були даремні! Ніякої гуманности німці не признавали. Бачучи велику трагедію полонених червоноармійців і дальшу трагедію поневолення України німцями, українські патріоти — старі і малі — відразу пішли в підпілля проти німців в цілій Україні, не зважаючи на те, що по розвалі Німеччини в Україні знову може прийти таке саме поневолення їх Москвою, тим так сильно зненавидженим комунізмом! Ось так зродились наші славні повстанці УПА та другі українські національні партизанські відділи, які били німаків так сильно, що рзні повіти України були місяцями в їх руках! Ось ті славні герої України вірили, що після розволу Німеччини прийде також розвал й Советів в Україні! Бож, хто міг сподіватись, що культурний світ, знищивши чорта — Гітлера, погодився на існування діявола — Сталіна?"

7). **„Ковпаківці (російські партизани), якими Москва так величалась, про яких так багато російська преса писала,** ніколи не шукали зустрічі з німцями на задах їхніх армій. Навпаки, партизани Ковпака були вислані в Україну тільки на те, щоб тероризувати український повстанчий рух, якого Москва більше боялась, як самих німців в Україні. В тій цілі Москва дала Ковпакові найздібніших чекістів, одні з яких шукали зустрічі з українськими повстанцями на полі битви, а другі свідомо йшли на службу німецької тайної поліції, щоб спільно нищити український національний рух. Одна й друга сторона була певна перемоги на фронті, але одна й друга сторона не була певна свого існування в Україні. Одна й друга сторона побачила великий український національний зрив, який грозив їм відірванням України і тому так щиро помагали собі в нищенні того зриву! Москва була певна своєї перемоги над Гітлером, бо мала величезну воєнну допомогу Америки і Англії, а Німеччина була певна перемоги над Москвою, бо вірила в свої воєнні винаходи, які мали нині-завтра побити Москву.

Тисячі німецьких вагонів з військом, муніцією, медикаментами і т. д., що Німеччина висилала на схід проти большевиків, вилітали в повітря саботажами поодиноких відділів УПА. Всякі заклики німецької команди до УПА, щоб вона заперестала свою акцію проти німецьких військ в Україні, бо мовляв, большевизм залле цілу Европу — українські повстанці ігнорували. Вони говорили: „Ми не перестанемо нашої боротьби так довго, аж доки не повстане Вільна Самостійна Українська Держава! Ми нині проти вас, а завтра проти всіх других, які прийдуть на Україну!"

З піснею на устах: „Знай лютий враже, сотня поляже...", вони, ті наші безіменні українські герої, боронили і до нині боронять великої слави України. Те, що для когось видавалось чи видається абсурдом, то для них — це був і є закон!

А що той український національний зрив проти німців й большевиків був дійсно соборний, то вистачить згадати, що в ньому брали активну участь українці всіх земель України і всіх політичних партій — включно з бувшими комуністами! Трагедія того Зриву була і є тільки та, що до нині він не зродив одного провідника того Зриву! Коли б був жив покійний полковник Коновалець, то тої трагедії не було б! Большевики на спілку з німцями знищили полк. Коновальця тільки тому, що бачили в ньому ось того великого українського революційного провідника! Так як знищили большевики покійного отамана Петлюру та полк. Коновальця на спілку з німцями, так й в будуччині вони будуть старатись нищити всякого українця, який очолюватиме той Зрив. Одначе, даремні їх зусилля, бо українська нація вже має з кого вибрати такого провідника — вона має мільйони героїв, яких ніяка сила вже не зможе знищити! Може ще неодин з них поляже, але всіх вже не знищуть! Скорше чи пізніше українське підземелля зірветься ще до одного Великого Зриву, в якому напевно задрожить Москва! І аж тоді повстане дійсна українська демократична держава! А зараз немає ніякої української держави, бо в Україні є Москва!

І хоч боротьба українського підпілля проти Москви є дуже тяжка, то памятаймо, що ми не є самі в тому підпіллю, бо всі Москвою народи поневолені готовляться до її розвалу!

Тільки наївні люди, або дійсні яничари — вороги української справи, можуть говорити, що в Україні є українське правительство і т. д. Бо як можна говорити про якесь українське правительство, про українську державу, коли на чолі тої держави стоїть москаль Хрущов, а тепер ще й другий україножер — Каганович. Невже ж на 40 мільйонів українців немає такого чоловіка, щоб був на чолі тої держави? Є, але Москва нікому з них не вірить! Москва визнала Україну, як територію, але не як Україну з українським населенням. Як під час війни Москва писала про першу-другу і третю українську армію, які тільки в назві були українськими а командний склад тих армій був на 95% російський, мова російська і т. д., а українці творили тільки „гарматнє мясо", так також зараз є й з українською „державою". Українцям, які були в тих арміях, українська мова була заборонена, їм не можна було зустрічатись з українським населенням в Західній Україні — їх голіруч кидано в найтяжчі фронтові позиції проти німців. За найменшу провину, за найменше підозріння карано їх смертю на місці! А в тойже самий час москалеві можна було людей рабувати, жінок насилувати і т. д., а врешті, йому можна було й фронт оминати, якщо він був для нього надто небезпечний.

8). **„На вступі я заявив, що з українською політикою в Америці я дуже мало познайомлений** — я не знаю скільки є тут всіх українських партій, які їхні ідеолоґії і т. д. І це мене мало турбує, бо для мене є цікаве ось що: хайби було їх якнайбільше, хай би малі вони які хочуть свої напрямні в українській справі, а тільки щоб на сліпо не вірили Москві! Для українських національних партій по цілому світі треба бути обєднаними як найсильніше, бо сильний ворог України може бути побитий тільки сильним обєднанням всіх українців по цілому світі! Час гряде, а нам треба бути готовим стрінути його!

(Дальше буде).

З науки і техніки.

НОВЕ ВІДКРИТТЯ В ДІЛЯНЦІ ХЕМІЇ.

Дня 21-го червня двох американських вчених, проф. Е. А. Гаузер з Массачусетського Технологічного Інституту та д-р Д. С. Лібо з Мідвестської Гумової Компанії в Сент Луїс, Ілл., повідомили про важливе хемічне відкриття, яке може віддати величезні прислуги індустрії та серіозно заважити на її дальшому розвитку. Професорові Гаузерові і д-р Лібо пощастило розгадати містерію елястичности матерії. Вони відкрили, що елястичність не є виключною прикметою ґуми (кавчуку) та ще кількох нечисленних інших субстанцій, а тільки наслідком відповідного відношення, згл. зрівноваження волоконних і пливких молекулів у субстанції. Відповідним зіставленням цих молекулів теоретично можна б як не всім, то дуже багатьом продуктам надати елястичности. Це має величезне значення для індустрії, головно воєнної і автомобільної, в яких ґума, можливості продукції якої досить обмежені, грала досі одну з головних роль.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ГЕЙВ[illegible] КОНН.

Протестацій[illegible]е віче.

Українсько [illegible] Амерканська Стейтова Органі[illegible]ція влаштувала 27. квітня [illegible] Литовській Галі в Ню Гейвен[illegible] протестаційне віче, яке от[illegible]рив голова Організації, п. Д[illegible] Чернявський, попросивши о. [illegible]орсу до відмовлення молитв[illegible] Вічем проводив проф. Бор[illegible]с Хоптяк, а секретарювали в [illegible] англійській мові панни Т. Бо[illegible]цька і М. Бурбела, а в укра[illegible]нській І. Козира. Голова поя[illegible]нив ціль віча і покликав до сл[illegible] головного бесідника, п. Сте[illegible]на Шумейка, предсідника [illegible]країнського Конгресового Ком[illegible]тету. Бесід[illegible] [illegible] Сьогодн[illegible] конференцію [illegible] Парижі та про ко[illegible]стріч з укр[illegible]аїнцями, що його з[illegible] вийшли [illegible] з рідного недавн[illegible] від яких [illegible]овідався бакраю, а[illegible] страшн[illegible] [illegible]відносини в [illegible]ато пр[illegible] Далі гов[illegible] [illegible]ив про поУкраїні. [illegible]щирення [illegible] політичної потребу по[illegible]раві об[illegible] [illegible]рони права акції в с[illegible]о нар[illegible] [illegible]у на самоукраїнсько[illegible]я, як [illegible]ж оборони стійне житт[illegible] скит[illegible] [illegible]льшів в Евукраїнських [illegible]киття ропі, яких [illegible] [illegible]ще далі загрожене.

Недавно [illegible]ав [illegible] [illegible]ий скиталець, Мирослива[illegible] [illegible]ахів, розповів про переж[illegible]уп[illegible] [illegible] під двома страшними окк[illegible]тами України: большеви[illegible] і націста[illegible]очний свіми. Розповідав[illegible] [illegible]док, а теж вия[illegible] [illegible]ому українці творили [illegible]ський Легіон. Теж каза[illegible] його дуже вразило в Аме[illegible] що тут молодь бере зам[illegible] участь в українських спр[illegible]ав Дальший бесідник, о. Бор[illegible] [illegible]яснняв, як творилося укра[illegible]не життя в Америці та яким[illegible] [illegible]илами, так, що нема чого д[illegible]иатись, коли ми не можемо виконати того, що є нашим бажанням. Потім п. Шумейко відчитав резолюції, які принято одноголосно й вислано до Вашинґтону. Збірка на Український Конгресовий Комітет принесла $260.55. При кінці згадаю, що не зважаючи на тисячу розкиданих летючок і оголошення в церкві, публика таки не дописала, як повинна була дописати. Це тому, що не було т. зв. „патріотів".

Жертвували: Стейтова Організація $50, Михайло Мандроні $25, Василь Сороган $10, а по $5: П. Салабай, Р. Бубрин, І. Бубрин, В. Іваськів, А. Лінцан, Ю. Березіцька, Д. Чернявський, А. Чернявська, о. Ромович, Ф. Лявандовський, о. Борса, О. Горбаль, Д. Гринчук, Н. Глива, К. Неванківська, А. Бих, І. Козира; по $3: Т. Кулявий, М. Бурбела, Видарик, Т. Кінаш; по $2: П. Василик, Ю. Демчак, о. Баландюк, Н. Патинок, Я. Гричаник, П. Небор, М. Стахів, Т. Копка, Т. Красніцька, Ю. Береза, Ксеня Шупінка, К. Марущак, Кориташ, Н. Кісіль, М. В. Гулювський, І. Похмурський; по $1: М. Бурбела, Н. Н., Калина, Н. Стасюк, І. Бінаковський, М. Бінаковський, Беркевич, О. Вевко, О. Маланчук, Коласняк, Г. Рубас, М. Сампора, Т. Кісик, Ковальський, В. Дерлица, П. Войтавич, Д. Бубрин, Н. Н., Саламандра. Саґан, Маланчук, Гіпіль, П. Гречаник, П. Небор, І. Боюк, Н. Лотацький, Голубович, Й. Вовк, П. Слевин, П. Василик, П. Федиш, Г. Манюк.

Іван Козира, секр.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Чуєш світе?!

(Докінчення зі стор. 2-гої)

українських національних домагань у цілому їх комплексі, проти українського народнього демократичного руху взагалі, і партизанка в Польщі тут фігурує лише як претекст до мобілізації всіх сил.

В імя миру і справедливости, в імя найсвятіших засад демократії світ мусить допомогти тому союзові трьох держав розвязати таку складну проблему радикально. Раз і назавжди. Тобто — розвязати українську проблему, допустивши до голосу в цім питанні багатомільйоновий народ.

Позитивне розвязання питання незалежности українського народу напевне відразу усуне таке явище, як збройний партизанський рух, і не треба буде укладати договорів для його поборювання та непокоїти мир у всьому світі ревом літаків і танків, покликаних полагоджувати „хатні" справи 3-х держав.

Розвязати ж цю проблему ніякий договір трьох держав не зможе, бо її треба розвязати не в спосіб кровопускання за лаштунками, не методою мясорубки, що січе і трощить незадоволених, і не в спосіб набивання тюрем і концентраків родичамиі дітьми українських партизан та їх однодумців, а в спосіб більш радикальний і людський, а саме — в спосіб застосування до української проблеми тих засад, на які стає нині весь цивілізований світ, покликавши для цього таку інституцію, як Рада Безпеки при О. Д.

Бо в світлі цього договору ясно: українська проблема, — це вже не є проблема Польщі, СССР та Чехословаччини, а проблема ширшого світу ,і насамперед, тих великих націй, що піднесли скрижалі демократії, ставши на сторожі миру, спокою і справедливости.

— („Українські Вісті").

ЩО ПИШУТЬ?

—o—

ЧОГО БАЖАЄ СОБІ СКИТАЛЬНИК?

З листу, писаного скитальником у Німеччині до родини у Флориді.

*

Для мене буде великою поміччю з Вашої сторони, коли Ви будете до мене писати. Ваш лист зробив на мені таку радість, що не пригадую собі, чи я коли чим так тішився, як тепер Вашим листом — більше як подарунком... Ви хотіли б більше знати про моє життя. Це мене радує, що Ви цікавитеся моїм нещасним минулим, але мені прикро про нього згадувати. Коли подумаю про те, що я пережив, то самий не знаю, чи то я живу, чи лише моя тінь ходить по світі. Мої особисті переживання за часів Польщі були на ті часи незвичайні, але це нічим в порівнанні з тим, що приніс 1939 рік як трагедію для всього людства. Розпочався новий період в нашій історії і то в житті кожної людини зокрема. Розпочалося національне переслідування і гноблення, яке до цього часу не було нікому відоме. Часами бувало доходили до нас вістки зза залізної заслони, але ми в це вірили й не вірили і часом називали „пропагандою". Повірили ми аж тоді, як на власній шкірі пережили. Мого стрийка вивезли на Сибір за те, що сказав: „Як довго Бог буде терпіти ці знущання!". Я самий укривався 16 місяців перед НКВД і коли б був попав у їх руки, то певно був би замучений на смерть у львівській тюрмі, так, як мої товариші Те, що наш нарід пережив під німцем і москалем, не міг би вірно описати і найкращий письменник. А геройство нашого народу і Української Повстанчої Армії це історичний приклад.

Я частинно пережив ці страхіття. Мене арештувало німецьке гештапо і засудили на смерть в 1943 р. Нічно перед розстрілом українські партизани напали на вязницю в Стрию, де я сидів, і частину засуджених людей визволили, серед них мене й мого брата Г. Між тими, що їх не вдалося визволити, був і мій кузин К. і І. й багато інших. Такі події відбувалися по цілій Україні.

От такий приклад: В Отиневичах, недалеко Ходорова, була вчителька, яка за польських часів була польською патріоткою, за німецьких стала німкою і зробила провокацію на українців. Виїхала на три дні до Львова. Її рідня пустила вістку, що її вбили українські партизани. Німці обступили село, забрали 30 порядних і невинних людей з села, їх розстріляли, а село ограбили і спалили. По трьох днях учителька вернулася домів і дістала нагороду. От це зразок, як нас німці трактували, а таких повно. Село Сугрів нічно окружили військом, людей вигнали з хат на площу серед села, і то всіх, від малої дитини до старця і всі ті бідні люди мусіли пересидіти на морозі голі й босі при 18 ступнях Цельзія 12 годин. Потім здорових жінок і мужчин забрали, одних до криміналу, других на важкі роботи в Німеччині. Це не фантазія, а правда. Такий самий терор панує тепер на цілій Україні.

Все, що досі було найдорожче, все затрачене. Ніхто того не хоче розуміти, не хоче й чути, звідки взялися скитальники („дісплейсд персонс"). Тих, що нас за війни били й розстрілювали, сьогодні демократичний світ робить наставником над нами і знову передає нас в їхні руки на знущання. Зрозумійте хоч Ви, Дорога Родино, що мешкаєте у вільнім світі, що це є. Ми молимо Бога помочи, благаємо великих людей рятунку, а Ви, там на волі, хоч кричіть за нас, бо Вам вільно кричати.

Всі оті загальні й особисті події відбилися уємно на моїм здоровлю. Після мого визволення партизанами я мусів піти в зелену соснину, щоб відомстити на ворогові за кривду цілій нації і за невинну кров. Німці зробили облаву на ліс і мене зловили. Бог допоміг мені знову: фронт був близько, коли мене мали розстріляти, мене взяли разом з іншими вязнями до концентраційного табору, а згадувати про цей лагер, то рука дрожить при писанні. Там лише одиниці пережили, а мільйони погибли. Тепер все те виглядає наче сон, а це була дійсність: до збожеволілих з голоду людей стріляли гештаповці з надвору через дроти і клали їх трупом. Як голод ділав на людей на це такий приклад: двох приятелів найшли кусник зцвилого хліба і так над ним билися, доки оба не попадали напів мертві.

Все те лише приклади. Сили нема дальше писати.

МІЛЮНЕРСЬКА МОЛОДА ПАРА. — Це оглядають подружжий „лайсенс" Марта Парк Файерстон і Вилйєм Клей Форд. Перша є дочкою гумового магната з Акрон, Огайо, а другий є сином недавно померлого Едзеля Форда, сина автомобилевого магната, старого Генрі Форда, що вже теж не жиє.

Катря Смеречинська

ФАБРИКА

У лісах захована фабрика. Вона гуде основана димами, під свист гудків, шерех коліс, розгін моторів. Дрижать скляні стіни й дахи, закриті штучною травою й зеленим мохом.

Фабрика продукує літаки. Літаки розділені на сотки частей. Робітники випрацьовують кожний окрему частину. Потім складають части в одну цілість і готові літаки випробовують летуни до льоту. В фабриці працюють люди, сходу невільники. Худі. Ідуть на нічну, або денну зміну, стоять сперш при великих, входових дверях до фабрики й по провірці одержують числа. З числами йдуть по робочий одяг. Анатолій прийшов на нічну зміну. Він спішить у свій машиновий відділ. Оглянувся позад, отсе бачить вузьку доріжку, якою по рейках опускається мала залізниця. Вона везе готові вже часті літаків з фабрики. Свистять колеса, підскакують малі вагонетки й овіяні фабричним димом, повні вантажу зникають на закруті. Пропадають десь в лісі, якого стіна не шумить, а наче заворожена в тиші день і ніч.

Анатолій іде через долішні підземні склади, там теж по рейках їдуть вагонетки, які навантажують і везуть дівчата. Он — Ірина! Киває на Анатолія рукою, вантажить на свій візок матеріял і співає пісню: „Ой, яворе!"

Анатолій іде по сходах. Ось його машина. Центиметром вимірює бля[illegible] й вирізує машиною тися[illegible] к[illegible]лісцят. Всі однакові. Зара[illegible] прийде майстер. За неточніс[illegible] у праці, він сипле проклон[illegible]. Горе робітникові, що зі[illegible]ув наклад колісцят. Уява [illegible]натолія працює вже механіч[illegible]. Здається, що цей молоди[illegible] чоловік став частиною ма[illegible]ни. Його пальці такі живі й [illegible]инні. І в безнастанному св[illegible]ті, гомоні, його уява творит[illegible] спомини про рідний край. Й[illegible]о лице спітніло. Спітн[illegible]и рук[illegible]. Він нахилився, щоб с[illegible]ерти д[illegible]лонями піт з лиця. Й[illegible]му ст[illegible]о душно. Хотів зачерп[illegible]ути [illegible]віжого повітря. Вийшов на к[illegible]ридор. Став при відчиненому віконці. Кілька разів задих[illegible]вся повітрям. В грудях стало [illegible]егко. Вгорі по[illegible] [illegible] зорю. [illegible] [illegible]ла, кл[illegible] його, брала [illegible]го душу [illegible] себе.

— Її там з[illegible]рі, й там [illegible]...

Шепнув Ан[illegible]толій. Ві[illegible] [illegible]нув до матері й до сестри, що остали в малій хатині, вдома. Він бачив матір. Саме вона розкладає вогонь у печі. Що тільки, змила своє волосся й заплітає його в косу. А крізь вікно сиплять платочки вишневого квіту. Це він, Анатолій, паде тими платочками на її груди.

— — — — —

Ранком скінчив роботу й оставивши робочий одяг на своєму нумерованому кілочку, попрямував у лагер. Побіч — за потрійними дротами в сусідньому лагері — дівчата з України. Вечорами чути їх прекрасний спів. Вільний спів невільниць за важкою огорожжю.

Анатоль дійшов до свойого лагеря й поклався на своє ліжко. Поруч з ним спали робітники-італійці. Втомлений заснув.

Снилася йому Україна. Йшла йому назустріч сонцем, ночами й росами. Пронизана сітями фабрик. Своїх фабрик. Розквітла білим квітом садів. Комини фабрик червоніють і пнуться в синяву неба. Яри загомоніли...

Чути вільний спів вільних дівчат...

Прокинувся на обід. Вже йшли в столову кімнату робітники. Кожний дістав суп з брукви й кусочок хліба. В супі дещо моркви. Кучерявий італієць кличе: „Лявораро капіро!"

„Лявораро, ляворaро" — відповідає Анатолій італійцеві. Італійці гарно співають і торгують багато річей. Вони одержують пакунки з дому. Анатолій виміняв в італійця годинник і матеріял на вбрання.

Анатолій пішов знову опати. Незадовго почнеться нічна зміна й він знову піде в фабрику.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

7348. б) Кіндратчук Федора з с. Іваниківка, Станиславів, від Доцяк Івана.

7349. о. Сидоряк Евстахія, Локшин Івана і Евгенії, Заячківський Григорія від Баранська Емілії (Онишкевич).

7350. Возняк Михайла і Федора з с. Лапшин, Бережани, від Дулеба Степана.

7351. Болтас Федя з с. Катериничі, Комарно, Бунц Антона від Куто Івана.

7352. До дядька від Лясюк Миколая.

7353. Іваницький Івана з с. Сушиця від Іваницький Івана.

7354. До рідних і знайомих з с. Городок, Рівне, від Ткачук Афанасія.

7355. Макух Миколи з села Журавень-Погар, Лісько, Бутрей Михайла з с. Боберка, Турка, від Макух Федора.

7356. Ухач Семена, Смоляк Івана з Копичинець від Ухач Тараса.

7358. Михайлюк Михайла з Золочівщини від Гринчишин Михайла.

7359. Тиркус Івана, Білик Івана і Клемець Михайла всі з с. Верчан, Стрий, від Столяр Василя сина Степана.

7361. Завалець Михайла з с. Волі Горянської, Лісько, від Старух Катерини.

7362. Данилевич Миколи, Дашкевич Анни, Левицький Василя від Гноздецька Катерини.

7363. Антоник Миколи зі Стратина від Конопада Степана.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

—o—

М. С. — Згадку про Уляну Кравченко одержали. Дякуємо. Буде поміщене при найближчій нагоді.

Й. Б. — Одержали тільки „продовження" розмови родичів з дитиною. Не думаємо, що це надається до нашого вжитку, та у всякому випадку дякуємо за труд.

ПОШУКУЮТЬ

ПЕТРО КОВАЛЬ
з села Любінь Великий, повіт Городок Ягайлонський, Галичина, пошукує своєї дочки **КАТЕРИНИ КОВАЛЬ,** не знаю її замужне назвище. Мала перебувати в німеччині. Писати:
PETER KOWAL
2044 W. 20th ST., CLEVELAND, O.

ШУКАЮ сусіду з рідного села Либохора, пов. Турка над Стриєм, Галичина,
ПОВХАНИЧА МИХАЙЛА,
що вже коло 30 літ в Америці, і
КУШНІРА ФЕДОРА та ЛЯХА,
що його дочка Марія ходила разом зі мною до школи, а пару літ перед війною виїхала до батька до Америки. писати:
БОНТЕЙ АНДРІЙ
Braunschweig, Rosaki Kaserne, UNRRA 230, або
JOHN KLODZINSKI
221 Ernst St., Rochester 5, N. Y.

Пошукую в дуже важній справі **БАСЬКІ ЦАР,** з села Войткова, повіт Лісько. **ГАНЯ ФУКА** з села Веремінь, пов. Лісько. Хто би про них знав, або вони самі, хай пише:
FESKO FUKA
569 Rhoades St., Phoenixville, Pa.

ТАРЗАН, ч. 1629. Щит з [illegible]ини.

Коли сокира прорубала линву, Товна впала з криком на поклад.

На її крик [illegible]еопарди кинулися на судно.

Як лише вони завважили її неповорушну форму на долівці, вони кинулися з ревом на залогу.

Перестрашений моряк вхопив Кристину перед себе наче щит.